

ראש השנה דף כ.

שלחו ליה למר עוקבא אדר הסמוך לניסון לעולם חסר.
מתיב רב נחמן על שני חדשים מחללין את השבת, על ניסון ועל תשרי,
 ובשלמא אם זמנין מלא וזמנין חסר, משום הכי מחללין את השבת והולכין חוץ לתחום
 ומעידים שראו את הלבנה כדי לעשות ראש חדש בזמנו ולא לעשות חסר מלא,
 אלא אי אמרת שלעולם חסר, אפילו אם העדים אינם מחללין את השבת,
 יקדשו הב"ד את החדש ביום שלשים, וא"כ אמאי מחללין את השבת?
תירוץ - משום שמצוה לקדש על הראייה, ולכן אפילו אם לעולם חסר, מחללין את השבת.

איכא דאמרי אמר רב נחמן שהוי ראייה מהמשנה של על שני חדשים מחללין את השבת, (והיה
 פשוט לרב נחמן מצוה לקדש על הראייה), ובשלמא לעולם חסר, ואם העדים אינם מחללין את
 השבת, ב"ד מקדשים את החדש מעצמם, וכיון דמצוה לקדש על הראייה, מחללין את השבת, אבל
 אי אמרת שזמנין מלא וזמנין חסר, א"כ אמאי מחללין את השבת כיון שיכולין לעשותו חדש מלא,
 אמאי לא ימתינו על לאחר השבת, ואלא מאי הוי ראייה שחדש אדר לעולם חסר.

פירכא - אינו ראייה, ובאמת י"ל דזמנין מלא וזמנין חסר, ואה"נ אם היום שלשים היה שבת,
 אין מחללין את השבת וממתינין עד לאחר השבת,
 אבל המשנה מיירי כשהיום שלשים ואחד היה בשבת, וראו את הלבנה בשבת,
 אז מחללין את השבת כדי לקדש על הראייה, שאין יכולין להמתין עד לאחר השבת.

מתיב רב כהנא כשהמקדש קיים מחללין אף על כולן מפני תקנת הקרבן,
 וראינן מכאן שאין הטעם לחלל השבת משום מצוה לקדש על הראייה אלא משום תקנת הקרבן
 בזמן שבית המקדש היה קיים, והוא הדין בזמן שחרב הבית שמחללין בניסון ותשרי בלבד, הטעם
 אינו משום שמצוה לקדש על הראייה אלא משום שיהו המועדות בזמנן לפי תולדות הלבנה, וא"כ
 שאין מצוה לקדש על הראייה, חוזר הראייה של רב נחמן שזימנין מלא וזימנין חסר וצריכין העדים
 לעשות החדש חסר ולא מלא, שאם אדר לעולם חסר, אמאי צריכין העדים לחלל את השבת.
ומסיק הגמרא תיובתא לחכמים ששלחו ליה למר עוקבא שאדר לעולם חסר.

ראש השנה דף כ.

כי אתא עולא מארץ ישראל לבבל, אמר שעברוה לאלול, והוסיף ואמר שזה היה טובה גדולה לבני בבל. ומאי טיבותא?

עולא אמר משום הירקות, שמפריד שבת ויו"ט זה מזה כדי שלא יכמושו הירקות הנאכלות כשהן חייך בשבת שלאחר יו"ט או איפכא.

רב אחא בר חנינא אמר משום המתים, שמפריד שבת ויום הכפורים זה מזה שלא יסריח המת אם לא יקבר לשני ימים.

מאי בינייהו? ליכא למימר יו"כ שחל להיות לאחר השבת, שמשום מתים יש לחשוש, ומשום ירקות אין לחשוש כיון שאין אוכלין ירקות ביו"כ ויכול ללקוח הירקות לאחר יו"כ, **דהא** למ"ד משום ירקות, יש נמי לחשוש משום המתים, וא"כ לכ"ע יש לעבר אלול שלא יחול יו"כ לאחר שבת.

אלא דאיכא בינייהו יו"ט הסמוך לשבת, שלמ"ד משום מתים, כאן אין לחשוש, שהגויים יכולים לקבור המתים ביו"ט, ומשום ירקות נמי אין לחשוש שיכול לשרות הירקות במים חמין וחזירין לקדמותן, אבל למ"ד משום ירקות יש לחשוש ולעבר החדש.

קושית הגמ' - אמאי הוי טובה לבני בבל יותר מבני ארץ ישראל, ואמאי אמר עולא שהוי טובה בפרט לבני בבל? **תירוץ הגמ'** - שבבל שעמוקה היא ואינה ארץ הרים וגבעות כא"י ואין שולט בה אויר, יותר שכיח שמסריח הירקות והמתים, ולכן צריכין לעבר החדש, משא"כ בא"י.

קושית הגמ' - האיך אמר עולא שמעברין את החדש, והתני רבה בר שמואל "יכול כשם שמעברין את השנה לצורך, כך מעברין את החדש לצורך, ת"ל החדש הזה לכם ראש חדשים, כזה ראה וקדש, וכיון שתראה, קדש בו ביום, וא"כ ראינן שאין יכול לעבר את החדש?"

תירוץ א' - (רבא) רב - שבאמת יכול לעבר החדש, וה"ק יכול כשם שמעברין את השנה ואת החדש לצורך, כך מקדשין (לעשות ר"ח ביום שלשים) לצורך, ת"ל כזה ראה וקדש, שאין לקדש עד שתראה הלבנה תחלה. וזה כמו שאמר ריב"ל שמאיימין על העדים לעבר החדש אבל לא לקדשו**, ואע"פ דשלח רבי יהודה נשיאה לאיימין את העדים לקדשו, היינו בניסן ותשרי שהמועדות תלויין בהם, מקדשין לצורך, אבל בשאר חדשים, אין מקדשין אפילו לצורך (כגון שאם כבר היו ח' חדשים מעוברות שאין רוצין לעבר עוד חדש, אפ"ה אין מעברין). נמצא לפ"ז שיכולים לעבר לצורך, ואין יכול לקדש לצורך ברוב חדשים, חוץ מחדש ניסן ותשרי.**

תירוץ ב' - רבא - באמת יכול לעבר לצורך, ואה"נ הברייתא של רבה בר שמואל סבר שאין יכול לעבר את החדש, וזה הברייתא כאחרים שאמרו אין בין עצרת לעצרת וכו' אלא ד' ימים בלבד ואם היתה שנה מעוברת, ה' ימים, והם סוברים שאין מעברין לצורך, ולעולם אין מאיימין על העדים, שלעולם עושים חדש אחד מלא וחדש אחד חסר, אבל עולא סבר כדעת הרבים שמקדשין על פי ראייה, ויכול לעבר לצורך.

*****רב דימי מתני איפכא, מאיימין על העדים לקדשו אבל לא לעברו, שלקדשו אינו נראה כשקר, אבל לעברו נראה כשקר, כיון שיש הרבה אנשים אחרים שראוהו בזמנו.**